

—হিয়াৰ জুৰ—

(১ম খণ্ড)

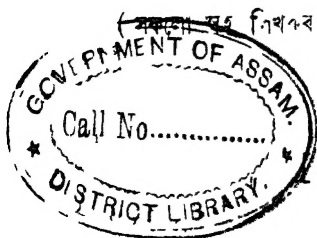
লিখক—

শ্ৰীত্ৰিবিণী চৰণ দাস বি, এ ।

প্ৰকাশক— শ্ৰীসৰ্বেশ্বৰ দাস বায়ন ।

১৯৪৮ চন

(সকলো অংশ লিখকৰ)

[বেচ দহ আনা]

অৰ্পণ ॐ—

পূজনীয় পিতামহ

৬ কামেশ্বৰ দাসৰ

স্মৃতিত ।

-তাৰিণী-

নিবেদন—

এই গান কেইটা মোৰ অন্তৰৰ গোপন প্রাস্তৰ
পৰা ওলোৱা ভাবৰ ভুমুক। ইয়াৰ সুৰ তাল একো
দিয়া নাই। সদাশয় গায়ক সকলোৱে ইয়াৰ সুৰ,
তাল দিব বুলি আশা কৰিলো। সুৰৰ লগত
সামঞ্জস্য ৰখাৰ কাৰণে কিবা অদল বদল কৰিলে
আমাৰ কোনো আপত্তি নহব। গানবোৰ গায়ক আৰু
পাঠক সকলোৱে বেনেকুৱা পায় নেজানো। তথাপি
বৰ হেঁপাহেৰে ইয়াক ৰাইজৰ ওচৰলৈ আগ বঢ়ালো।
ৰাইজৰ আদৰ আৰু সহানুভূতি পালে ইয়াৰ দ্বিতীয়
খণ্ড প্ৰকাশ কৰিম বুলি আশা কৰিছো। ইয়াৰ
কিছুমান গান চাই দিয়াৰ কাৰণে শ্ৰীযুত হৰেশ্বৰ শৰ্ম্মা
ডাক্তৰীয়াৰ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলো। ইতি—

বিনীত

শ্ৰীতাবিনী চৰণ দাস।

২১।৭।৪৮ ইং]

বৰপেটা।

*Library books will give you joy for long
if handled carefully with clean hands*

হিয়াৰ সুৰ ।

(১)

দুপৰ নিশাত মোৰ
তন্দ্রা ভাঙিলে
তোমাৰ সপোনে সপোনে ॥
তুমি যে মোৰ থাকি দূৰে দূৰে
কণেকৰ বাবে
দিয়া ধৰা নয়নে নয়নে ॥
বিবহে বচিছে অশ্রু সমাধি
মোৰ কত জাগৰণে—
বহু দিন অস্তে খুলিলে নে প্ৰিয়
তোমাৰ প্ৰীতিৰ ছৱাৰ
আজি মোৰ শয়নে —
নোপোৱাৰ বেথাৰ মাজত
আনি দিলে অন্তহীন সুৰ
মোৰ কণ্ঠতে —
তোমাৰ সপোনে সপোনে ॥

*Library books will give you joy for long
if handled carefully with clean hands*

হিয়াৰ সুৰ

(১)

দুপৰ নিশাত মোৰ

তন্দ্রা ভাঙিলে

তোমাৰ সপোনে সপোনে ॥

তুমি যে মোৰ থাকি দূৰে দূৰে

কণেকৰ বাবে

দিয়া ধৰা নয়নে নয়নে ॥

বিবহে বচিছে অশ্রু সমাধি

মোৰ কত জাগৰণে—

বহু দিন অস্তে খুলিলে নে প্ৰিয়

তোমাৰ প্ৰীতিৰ দুৱাৰ

আজি মোৰ শয়নে —

নোপোৱাৰ বেথাৰ মাজত

আনি দিলে অন্তহীন সুৰ

মোৰ কণ্ঠতে —

তোমাৰ সপোনে সপোনে ॥

হিয়াৰ মূৰ ।

(২)

আজি মেঘৰ মাদল বাজে ।
গুক গুক গবজন গন্তীৰ গগণে
আজি মেঘৰ মাদল বাজে ॥
সন্ সন্ বয় পবন
অধীৰ তাৰ পবন
আজি উতলা ফাগুনৰ বাঁহীট
গগণে পৱনে বাজে
আজি মেঘৰ মাদল বাজে ॥
আজি মোৰ মন নাই অধিকাৰে
ৰবে অভিসাৰ দূৰে দূৰে
প্ৰেম যমুনাৰ পাৰে পাৰে
প্ৰিয়াক খোজে গোপন লাজে
আজি মেঘৰ মাদল বাজে ॥

(৩)

যৌৱন জাগে ধৰাব বুকুত
ফাগুনী বতাহে দিলে জান ॥
মূল কুঁৱৰীৰ ঠিকিছে সুৰতি
বিহগে ধৰিছে তান

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

হিয়াৰ হুব

কলিয়া ভোমোবাৰ অধৰ্ পৰশে
মুৰচি পৰিছে লাহতী প্ৰাণ ॥
কাৰ কপহত জোনাকী ঢালিছে
নীল আকাশৰ চান
কাৰ পৰশত লাজুকী পদুমী
লাজতে ঢাকিছে মান ।
বিবহৰ বুকু টুকিছে অশ্রু
বেদনাৰ তুলি বান
হিয়াই হিয়াই উঠিছে কেৱল
মিলন গোপন গান ॥

(8)

দিন যায় বিফল আশাতে,
তুমি যে নাই মোৰ হিয়াতে
দিন যায় বিফল আশাতে ॥
আজি পৰাজয়ৰ মালাধাৰি
দিলাঁ তুলি মোৰি গলাতে
দিন যায় বিফল আশাতে ॥

জনাই বেধা বজাহত
 বিচারি হুব আকাশত
 পৃথিবীর স'তে
 মিলাই মিলাই
 বচিছে'। শূণ্য মহল
 বিফল মনোরথে ॥

মোর সবসত ফুলা
 যতেক ফুল
 হ'ল জানো প্রিয়
 গাথোঁতে ডুল । —
 সি কারণে তুমি
 জালিছা বেধার চিতা
 মোর হিয়াতে ॥

(৫)

লগ নাই তোব
 বল বাটকরা
 দিন হ'ল অরমান ।
 বিষাদে ভাগবে কতনো দুনিবি
 ও বাটকরা—ইযে তোব শেষ অভিযান ॥

হিয়াব সুব ।

৫

বব বে কেহল
একেটি সমল
সিয়ে তোব পথ কবিব উজল
সর ভাবসাব আসন এবি
বল বাটকরা
দিন হ'ল অবসান ॥

(৬)

হোলি খেলে আজি
নন্দ দুলালে ॥
ফাকু উবায় ঘনে ঘনে
অধীর চকলে ॥
বাজে তাল বাজে খোল
নাচে গারে উঠে বোল
বসন্ত বনতে গায়
ভ্রমর কোকিলে ॥
ফাকু পবি তক লতা
কপতে উজলে
গোপী সঙ্গে খেলে বঙ্গে
আবিব গোপালে ॥

(৭)

তোমার বীণাত বাজে অত গান
অত গান ॥

সেই গানতে চিব পরিচিত
হব জানো মোর মুক্ত প্রাণ ॥

যুগ যুগ ধরি অনাদি কাল
শিকাইছা তুমি কত ছন্দে
অজান হুবতে
জীরন সফল গান ॥

মোর বীণাত বাজে
সপ্ত হুব
ভুল কবা বেস্বর তান ;
তুমি মুক্ত ববি মায়াব বন্ধন
দেখোরা শুনোরা
মুক্তির মোহন
লয় তাল মান ॥

(৮)

কিয়নো ব্যাকুল পৰাণ তোৰ
বয় চকু যোৰ মিলন বিভোৰ ॥

ফাগুনৰ কিনো বলিয়া পৱনে
পিয়ালে মদিৰা কবিলে বিমোৰ ॥

কাৰ পথ চাই অন্তৰ আবেশ
মলিন হ'ল মোহন বেশ
বিবহ বুকুৰ দুখাৰি চকুলোভ
সিক্ত হ'ল তনু নবীন কিশোৰ ॥

তোৰ বিষাদৰ কৰুণ সুৰত
নীল সবসত হাঁহিব কমল
মিলন বাসৰ সাজিব যতনে
বিচাৰি প্ৰিয়াক প্ৰেমিক চকোৰ ॥

(୯)

ଦବିତା ମୋର ହେବାଳ ଆଜି
ବିବହ ବେଧାର ବନତେ ॥

ନିବରନ୍ଧି ନିବିଧି ପଥ
ବେଳା ସାୟ ବିସାଦତେ ॥

ବାଞ୍ଜ ବୀଣା, ବାଞ୍ଜ ବୀଣା ମୋର
ଜଡ଼ ହିୟାତ ଚେତନା ତୋଳ,
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭୀ ପୟାର ବିବିଧ ଛନ୍ଦେ
ସ୍ଥବତ ଗାନ୍ଧାର ସମ୍ପତ୍ତ ସୁବତେ ॥

ମୋର ବାଞ୍ଜୀହାରୀ ନୀବର ବୁକୁତ
ହେବୋରା ଧ୍ବନିର ଲହରୀ ତୋଳ
ସମ୍ପତ୍ତ ସୁବର ମଧି ସାଗର,
ବାଞ୍ଜ ବୀଣା, ବାଞ୍ଜ ବୀଣା ମୋର
ସନ୍ଧୁର ସୁବତେ ॥

(১০)

বিগত দিনৰ কথা

আজিও মনত পৰে

সপোন স্মৃতিৰ সম

হিয়াত তুলি কত ব্যথা, কত ব্যথা ।

ফিৰিব পুখু শাবদ বজ্জী

বৰষাৰ শেষ জানি

জীৱনৰ যোৱা দিনবোৰ ঘোৰ

নিফিৰে নিফিৰে

মৰণ যাত্ৰী যথা ॥

(১১)

চুৱাৰ কিয় বন্ধ তোমাৰ

আজি মাধৱী ৰাতি ।

অতিথি তোমাৰ আছে বহু

আকুল আশাৰ আঁচল পাতি ॥

মোৰ কামনাৰ কত কথা
 নিবিড় বুকুৰ গোপন কথা
 জনাবলৈ প্ৰিয় তোমাক,—
 ব্যাকুল স্মৰত উঠে বাজি
 মোৰ জীৱনৰ বীণাটি ॥

(১২)

আজিও প্ৰিয় নাই যে পাহৰা ।
 সিদিন হিয়াৰ
 গোপন কথা দিলে ধৰা
 তোমাৰ যুগল নয়ন-তাৰা ।

সেই স্মৃতিৰ পৰশতে
 হিয়াৰ বনত কুসুম ফুলে
 কামনাৰ কত গন্ধে,—
 যুগনাভি সম যেন
 কৰে মোক আত্মহাৰা
 তোমাৰ যুগল নয়ন তাৰা ।

মোৰ অন্তৰ জিনি
 তুমিহে কেৱল আছা ফুলি
 সকলো মায়া ছিন্ন ৰুবি
 তোমাৰ মায়াতে বাখিছা আবৰি ।
 আজি সৰ সুৰ মোৰ হ'ল যে বেসুৰ
 সকলো কামতে লাগিল, আউল,
 তুমি হাবা পথিক মই
 হলো আজি সৰ্বহাবা ॥

(:৩)

মোৰ আকুল হিয়াত আগৈ
 কামনাৰ কত গান—
 ভগৱান— ভগৱান— ভগৱান ।
 জানা তো তুমি নিবিড় বুকৰ
 নীৰব গোপন গান -
 ভগৱান— ভগৱান— ভগৱান ।

আগম নিগম বেদ পুৰাণ
 অজ্ঞান—সিযে অজ্ঞান
 তোমাৰ দিয়া কণ্ঠত মোৰ
 বাজে তোমাৰেই দিয়া গান
 ভগৱান—ভগৱান—ভগৱান
 তোমাৰ নামৰ মধুৰ স্তবতে
 নন্দিত কৰাহে প্ৰাণ
 তোমাৰ দিয়া দেহত মোৰ
 কৰাহে পূৰ্ণ ইচ্ছা তোমাৰ
 ভগৱান—ভগৱান—ভগৱান ।

(১৪)

জনমে জনমে থাকা যদি তুমি
 মোৰ সাধনাৰ ছন্দ তুলি
 জীৱন কবিতা মোৰ
 হ'ক অপূৰণ
 মুক্তিৰ মদিৰা ভুলি ॥
 অহমিকা ঢালি আঁতৰিছা বুলি
 পথহাৰা কৰি থাকোতে দেখি
 মন মন্দিৰ এৰি — হে মোৰ নিষ্ঠুৰ
 নেযাবা আঁতৰি বেদনা ঢালি ॥

(১৫)

ভব পথ নিবধি নিবধি
বিকল কবিলো কাজ ॥

তথাপি প্রিয় নাছিলো তুমি
গুচাব কীর্তন লাজ ॥

ই যে মোর সমীম. তান
নহয় অসীম গভীর গান—
তথাপি কিয়নো খুজি তোমাকে
অবেলাতে লাগে সাজ ॥

ভুল কবি তুমি 'মোর ভুবন এখি:
গলা নে প্রিয় পাহবি
নর মালিকার পবাগ আশাতে
হোরাতে নাই হৃদয় কাউলী ।
আজিও মিলন মাধবী মাহ
হোরা নাই অতিমাহ
তোমার কাবলে আশার কিসেবে
প্রতীক মোর কবিছে বিবাজ ॥

(১৬)

আজি বসন্ত প্ৰিয়া দোলে
মধুৰ সাজন সাজে ॥

ময়ূৰ ময়ূৰী নাচে
নাচে নাচে সুন্দৰ পেখন সাজে ॥
মেঘৰ বুকুত বিজুলী নাচে
ফুল কুঁৱৰী সুৰভি সিঁচে
কিশোৰ দেহত যৌৱন নাছে
মন ভুলোৱা সাজে ॥

তৰলতা নাচে কুঞ্জে কুঞ্জে
ভ্ৰমৰ উৰে গুঞ্জৰণে
কমুকু কমুকু নৃপুৰ বাজে
আজি যেন গগণে পৱনে ।

ভূৱন ভৰি উঠিলে নাচ
পুৰণিৰ মাজত নতুন ঠাচ
আজি বিবহী ৰবি প্ৰিয়াক খোজে
কিনো সাজন সাজে ॥

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

হিয়াব সুখ ।

১৫

(১৭)

জোনাক মিলনে হাঁহে ...

নিশাব মাধুরী

ফাগুনী বাতি ফাগুনী বাতি ।

উত্তলা পল্লনে- কল্প কাণে কাণে

অনুবাগ ভবা কথাটি ॥

ফাগুনী বাতি

তার পবনতে ভবা অনুবাগে

লয়লাসে হালি জালি

ফুল কুঁরবী সুবতি চালে

কাকনো বুকতে সারটি ?

ফাগুনী বাতি

মোৰ হিয়া বনতে আজি ফাগুনে

জালিলে কিনো জুই

ই দহন মোৰ জুৰাব কোনে

হে মোৰ ব্যথাৰ দবদী ॥

ফাগুনী বাতি

~~.....~~

(১৮)

ভোমার প্রীতির ছয়াব ধনি
 সব নে বন্ধ চিবকাল ?
 দিনে দিনে মোর
 বাড়িছে কেবল
 জীৱন জোবা আহকাল ।

কবিছা যদিও সর্বহাৰা
 হে মোর পৰাগ প্রিয়
 তুমি-হাৰা হই
 যেন জীৱনে মৰণে
 এই মোৰ চিন্ত
 নহয় বিফল
 ইহকাল পৰকাল

(১৯)

মোৰ কামনা নদীৰ পাৰত
 লগোৱা প্ৰিয়
 তোমাৰ ভৰণী ধনি
 চঞ্চল হিয়া দোলে
 তুমি মোৰ কাষতে নাই-- নাই
 সেইটো জানি— প্ৰিয় সেইটো জানি ॥

আজি বিবহত কান্দে
 বহাগী ডাৱৰ
 বসন্তৰ বিদায় বেলাত
 তুমি অবিহনে মোৰ নয়নে
 শাওণৰ বৰষে পানী ॥

(২০)

আজি নতুন সবষষ বাজে নবীন গান
 নতুন সুবত হে পথিক
 নতুনত মিলোরা প্রাণ ॥

সেউজীয়া পাতে পাতে ভক লতা হাঁহে
 ময়ূব ময়ূবী নাচে আনন্দ উলাহে
 ধবগীর আজি জড়তা হীনতা
 হ'ল অরসান ॥

দক্ষিণ পল্লব বয় ধীরে ধীরে
 কুসুম হাঁহে হববে পুলকে
 জিনি বনবাজি উঠিছে ছানি
 নতুনব তুলি জয়গান ।

সুন্দর কবা নির্মল কবা
 গুচাই মনব হীন মলিনতা
 আজি নতুন সুবত বাঙ্কি বীণ থনি
 বজোরা যাত্রী মোহন তান ॥

(২১)

যাবি শুই মোক যে এবি
চিৰকাললৈ মোৰ সাদৰী ঐ ॥

তোৰ বিদায়ৰ ককণ হৰি
স্মৃতিৰ ছয়াৰ ধূলিৰ মোৰ
তুলিৰ নিতে অন্তৰ মাজত
বেদনা বিপুল লহৰী ঐ ॥

বিকছে তোৰ নয়ন সুগল
মোৰ হৃদৰ সেন্দূৰী আলিত
বিচৰি কত অশ্রু নিৰা
তোমাৰেই হুৱ'বি হুৱ'বি ॥

(২২)

অভিমানে যায়

অভিমানে যায় ।

জোনাই মোর কোন দেশলৈ ' যায় ॥

বনব বিহগে বনভে গায়

বিদূর বজনী হায় ॥

অভিমানে যায়... .

দূর গগণে উদিলে তপন

জাগিল বিশ্ব তিয়াগি শয়ন

সোণালী সপোন—

ভাঙি দি মোর

জোনাই ক'লৈ যায় ॥

অভিমানে যায়

(২৩)

ও ডাৱৰ নাহিবি উৰি
 তোৰ বদন কাজল ভৰা ॥
 একে একে ডুবিলে সকলো
 মোৰ আকাশৰ লক্ষ ভৰা ॥

মোৰ জীৱনৰ অন্ধকাৰত
 বাট বুলি বুলি যাওঁ কি সতে
 একেটি কেৱল পথৰ সমল
 সিও যদি যায় মাৰ
 হম যে মই পথহাৰা ॥

(২৪)

ফাগুনৰ বেলা আহিছে কোকিল
 কুঁহু কুঁহু বোল—কুঁহু কুঁহু বোল ॥
 কুঁহু কুঁহু বোল বোলহে কোকিল
 কুঁহু কুঁহু বোল ॥

ভোৰ মাত্ৰতে তুৱন ভবি
 উঠিব মোহন মধুৰ বোল
 কুসুম বুকৰ পৰাগ ৰেণু
 উৰিব গোন্ধে আমোলমোল ॥
 মোৰ পৰাগৰ বিবহ বনত
 শুনোৱা পখী অমিয়া বোল
 জুবোৱা হিয়াৰ দহন জ্বালা
 পঞ্চমত তুলি গীতৰ বোল ॥

(২৫)

তুমি যদি নহবা প্ৰিয়
 চিব সন্মৰ মধুৰ ।
 তোমাৰ গঢ়া বীণাৰ তাবত
 বাজিব কিয়
 অত সন্মৰ মধুৰ স্মৰ ॥
 তুমি যদি

ভোম্বাকে পোৱাৰ আশাৰ সোঁতত
 উটি যায়— উটি যায় মোৰ
 সুখৰ সপোন ভূব
 পুহু নোপোৱাৰ নিৰাশ প্ৰাণত
 বেদনাৰ উঠে
 অন্তহীন সুৰ ॥
 ভূমি যদি

(২৬)

জীৱনৰ বালি চৰতে
 ফুলাৰ কোনেনো সুৰভি কানন
 সখি, জীৱনৰ বালি চৰতে ?

শূণ্য পৰি আছে ঘৰ
 আজি মোৰ প্ৰিয়া নাই কাষতে
 সখি, জীৱনৰ বালি চৰতে ॥

ববি শলী কত হ'ল / প্রকাশ
 ভুৱনে ভুৱনে জনিবাব
 মোৰ ভুৱনত উথলে কেৱল
 বেদনাৰ সুৰ বিফল আশাতে
 সখি, জীৱনৰ বালি চৰতে ॥

অকলশৰীয়া—মাই লগৰীয়া
 বিষাদে ভাগবে তুলিছোঁ কতনা
 কামনাৰ গান
 আহিব এদিন দৰদী মোৰ
 সুন্দৰ সুসমাতে
 সখি, জীৱনৰ বালি চৰতে ॥

(২৭)

ও আজি প্ৰাণৰ হতাশ
 আহে জীৱনৰ মধুমাহ ॥
 ফাগুনৰ বলিয়া পৱনে
 হিয়াই হিয়াই আজি
 মদিৰা পিয়ায় ॥

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

হিয়াব হুয ।

২৫

কুহুম প্রিয়াব শুবনি তুলি
নিবধে ঝপ ঘনে ঘনে
পবাগ সঁফুবা ফালি
শুবতি উবে
আজি গন্ধে তাব
বাউল ভোমোবা ভুলায় ॥

(২৮)

জাগা—জাগা—জাগা ভগরান
মঙ্গল তুমি কবাহে বিধান
ভগরান—ভগরান ॥

মোষ বেদনায—
অন্তহীন অন্ধকাবে
তুমি পথব প্রদীপ জ্বলোয়া
ভগরান ভগরান ॥

ধন্য কবা পূর্ণ কবা

সর কর্ম জীবনর

সর দৈন্য পবাজয়

কবা অরসান

ভগরান— ভগরান ॥

(২৯)

নীল আকাশর জোনবাই মোর

কিয়নো লুকোরা লাজতে ।

কণে কণে হাঁহি কণে মার যোরা

মেঘবে ওবনী আঁবতে ।

তোমার হাঁহিয়ে অভয় বধায়

গন্ধে গানে পুলকতে

নয়ন মোর নিদ্রা হেবায়

সপোন সুরদি সুখতে ।

আজি মোর বিজন বিবহী হিয়াত

শাওনর উথলে ডারর

ওলোরা ওলোরা শারদ প্রসাবে

বজনী মোর যায় বেজাবতে ॥

(৩০)

মায়াৰ বনতে হেৰালে হেৰালে
মোৰ কবিতা বাণী ।

অভিমাণে — লুকালে লুকালে
সৰ হিয়াৰ বাণী ।

আকাশৰ আজি মলিন বেশ
নাই কোনো তৰাৰ লেশ
হেৰাই শলীৰ কপ-বাশি
এন্ধাৰত ঢাকিলে মুখ
শাবদ বজনী ॥

বহিছে চকুলো তৰু-সত্যিকাৰ
সৰা যুলৰ কবৰ তিয়াই
ভ্ৰমৰ কবি যাত্ৰ ফিৰি
বিবৰ বেদনা লই
জীৱন বিকল মানি ॥

(৩১)

ও মোৰ ডাৱৰ আহাৰ্টো উৰি
 এটুপি পানীৰে জগত জুৰাই ॥
 অকণি জল বিন্দু আশাত
 গা হে কোকিল শব্দ শুনাই ।
 আহ ধীৰে ধীৰে মলয় অনিল
 অশ্বৰ ঢাকি ডাৱৰ বিলাই,—
 ধৰাৰ বুকুত বৰষা শান্তি
 মঙ্গল বিধান বজাই ॥

(৩৩)

নোপোৱা প্ৰীতিৰ প্ৰতিদান
 দিলে অত স্তব — অত গান ।
 গোপনে তুলিছে মোৰেই আকাশত
 বিজয়ৰ নতুন মিচান ॥

আজি পৰাজয়ৰ মালাখাৰ
 হল প্ৰিয় মধু উপহাৰ,
 খুজি নোপোৱাৰ নিষ্ঠুৰ অভিশাপে
 কবিলে সফল অভিযান ॥

মোৰ হিয়াৰ হত গান
 তোমাৰেই দিয়া অৱদান
 অনাদি কাল তুলিব বতাহত
 তোমাকে খোজাৰ নীৰব তান ॥

(৩৩)

মোৰ নিবিড় অন্তৰ মাজত
 বেদনাৰ জাগে অন্ধকাৰ ।—
 তোমাৰ মূৰতি প্ৰিয়
 ভুলি যাওঁ বাৰ বাৰ ॥

তোমাৰ মোৰ মিলন মাজত
 আছে দুৰ্জয় পাৰাবাৰ
 তুমি সকলো নিপদ কৰিহে বাৰণ
 লগাই দিয়াহে পাৰ ।

তুমি সুন্দৰ কবি হে সুন্দৰ
 আহা খুলি হিয়াৰ দুৱাৰ
 সৱ বন্ধন সৱ অন্ধতাৰ
 তুমিহে মোৰ কৰ্ণধাৰ ॥

(৩৪)

এই যে বসুন্ধৰা
 বহুৰূপৰ মুৰতি ভৰা ॥

কোনো কান্দে দুখ দহনত
 হাঁহে কোনো সুখ সপোনত
 একাৰে পোহৰে জয় পৰাজয়ে
 পলকে পলকে ভগ্না গঢ়া ।

যি সুৰে তুমি বজাবা কবি
 ৰাজিব বীণাত সেই যে সুৰ
 মধুৰ সুৰত বান্ধাহে তাঁৰ
 মঙ্গল দিব ধৰা ॥

(৩৫)

মলিন কিয়নো মু'খনি তোমাৰ
শিশিৰে ঢাকিলে যেন
ৰূপ চন্দ্রমাৰ ।

কি বাথা জ্বলে অন্তৰ মাজত
নিৰখি সখি পথ নো কাৰ
নিৰঞ্জে বখি আঁকিছা কিনো
ছবি কামনাৰ ।

দক্ষিণ পৰনে তুমি
জনাই হিয়াৰ কথাটি
গোপন বেদনা
সহিছা নীৰবে
তুমি যেন অনিবার ॥

(৩৬)

হোলি খেলে ব্রজধাম—

উঠে বার ঘনশ্যাম ॥

বঙে বঙ্গীন আকাশ বতাহ

উবে আবিব আবিবাম—

নাচে গায় মত্ত প্রাণ

সুরে তালে বাম বাম ।

হোলি খেলে

গোপ বালা খেলে বঙ্গে

পিচকাবী হাতে হাতে

বঙে বঙে বঙ ঢালি

জব জব করে শ্যাম ।

হোলি খেলে

(৩৭)

যমুনাৰ তীৰে ডুবি গ'ল আজি
ভাবতৰ ভাগ্য নেলি ॥

আক নাই—নাই নীতিৰ সাৰথি
জগত জুৰিলে এক্কাৰ বাউলী ॥

কান্দে তক-লত। কান্দে পৰকৃতি
কান্দে দীগন্ত কান্দে বসুমতী
প্ৰাণে প্ৰাণে আজি মৰ্ম বেদনা
নয়নত উঠে অশ্রু উখলি ॥

পথৰ সন্ধান দিব কোনেনো
শুনাৰ কোনে অমৃত-বাণী,
সত্য অহিংসাৰ জ্বলাৰ কোনে
প্ৰদীপ পুনৰ পোহৰ ঢালি ।

দীন ভাবতৰ সুখাল বন্তি
অন্ধ ধৰাৰ যুগৰ জ্যোতি
জাতিৰ পাপত মানৱ মণি
নিয়তিয়ে নিলে অসীমে তুলি ॥

(৩৮)

ইকি আকুলতা ব্যাকুলতা
আছে জীৱন পথতে ॥

অধীৰ চিত্ত বীণা বাজে
বেদনা বিপুল সুৰতে ॥

মোৰ কামনাৰ
মন্দিৰ থুলি
আহিবানে প্ৰিয়
সুমধুৰ গানে গানে,—

দিবানে চেতনা
সঞ্জীৱনী ঢালি

জড় দেহৰ
মোৰ জড় প্ৰাণতে ॥

(৩২)

সকলো গোরাব সকলো দিয়ার

শেষ কব তোব

গান পথিক—

শেষ কব তোব গান ।

বল হে ইবার আপোন ঘবলৈ

দিন তোব চাপিছে

কান পথিক—

দিন তোব চাপিছে কান ॥

গধূলি বেলিকা বতাহৰ স'তে

পূৰ্বী ঘেন—কয় কানে কানে

ককণ স্তবতে—

বব পৰি তোব লক্ষ বাসনা,

আক কি তোব

আছে অভিমান

পথিক আক কি আছে অভিমান ॥

(৪০)

বাম নাম গা মন
বাম নাম গান ।

ভজা বাম অহর্নিশি
এবি অভিমান,
ভর দুখ জীবনব
হব অরসান ।

জপা বাম হৃদি মাজে
স্মরা বাম সর কাজে
পূর্ণ হব মনোবথ
লভি অরদান ॥

(৪১)

সকলো বন্ধন মুক্ত কবি
তোমার কাষলৈ লোরা টানি ।
সকলো কাজব মাজতে তোমার
বচোরা চরণ দুখানি ॥

তোমাৰ সুৰত মিলাই দিয়া
 মোৰ হিয়াৰ বত ধ্বনি
 তোমাৰ বীণাৰ অমৰ তানত
 দিয়াছে সফল বাণী ॥

যি মোৰ আছে সৰ যে তোমাৰ
 তোমাবেই দিয়া দান
 মায়াতে ডুবি গাইছো নিতে
 জীৱন বিফল গান ।
 হাত ধৰি তুমি মৰমে তুলি
 লোৱাছে আপোন কৰি
 সৰ অহংকাৰ কৰাছে চূৰ্ণ
 কঠিন আঘাত হানি ॥

(৪২)

কিয়নো বাজে মিলনৰ বাঁহী
 হৃদয় বিচাৰে হৃদয় বাণী ॥
 অচিন্তা মাজত জাগে অসুৰাঙ্গ
 মৰমে মৰম মানি ॥

হিয়াৰ কথাটি পৰে যে ধৰা
 নয়নে নয়ন ৰাখি
 দুটি পৰাণৰ গোপন স্মৰত
 কি যেন জানা জানি ॥

(৪৩)

তোমাৰ মায়াত আছো বই
 সৰ য়ে ভুলি ।
 তথাপি প্ৰিয় মোৰ আঙ্গিনাত
 নিদিলো মৰম ধূলি ॥
 মলয় সমীৰে কয় কাণে কাণে
 মিলনৰ স্মৰ ঢালি—
 দূৰ গগণৰ কিৰণ ধৰলী
 দিলে বাতৰি
 তুমি আহবা বুলি
 মোৰ ছোৱাৰ ধূলি ॥

মোৰ পথ চোৱাৰ

গত হ'ল বেলা —

দেখি তোমাৰ ছেলা

মোৰ মৰণ দোলা

ক্লণেকত নিব যে মেলা

লবনৈ বুকতে তুনি ॥

(৪৪)

গা হে এবাৰ কোকিল

উঠক গোলাপ ফুটি ।

মধুৰ স্তবত তুলি শুৱলা প্ৰাণৰ গীতি ॥

গা হে এবাৰ

মলয় বুকুত উঠক বাজি

সুন্দৰৰ বাঁহীটি,

জোনালী ৰূপত পৰক বই

সৰগ সুধাৰ হাঁহিটি ॥

গা হে এবাৰ

মঞ্জৰি উঠক তক নতিকাৰ
 ভূৱন ভুলোৱা কান্তি,
 গুঞ্জৰি উঠক ফুল ভোমোৱাৰ
 মিলন মধুৰ আশ্ৰি ।

ভোৰ সুৰতে হওক সজীৱ
 শতেক যুগৰ প্ৰীতি
 জড় প্ৰাণত উঠক জলি
 চেতনাৰ চিৰ জ্যোতি ॥
 গাহে এবাৰ

(৪৫)

হ'ল দুৱাৰ মুকলি
 ছিগি গ'ল শিকলি
 আশ্ৰি জাগৃতিৰ প্ৰভাতত
 হাঁহে অকণ উজলি ॥

দেব শক্তিকার ভেদি অন্ধকার
জাতির স্বাধীন উদ্বিছে পতাকা
বীর শহীদর বুকুর তেজেবে
করি দেখ বাঙালী ॥

উঠা জাগা বীর
আজি শুভ দিন
গোরা সমস্রবে তুলি ভেদাভেদ
এক আমার দেশ
এক আমার মিলন তীর্থ ধূলি ॥

(৪৬)

বাবে বাবে প্রিয় বাবে বাবে ।
নয়ন মোর নিবধে
তোমার মূৰ্ত্তি প্রিয় বাবে বাবে ॥
তুমি লুকাই রাখিছ। তোমার মাধুরী
ওহরিব আমবে স্বাবে ॥

খোলা প্ৰিয় মুখনি তোমাৰ
 তুলি আবৰণ ধীৰে ধীৰে,
 (ভুমি) খেলিছা কিনো খেলা চাতুৰী
 বহুস্তৰ স্তবে স্তবে ॥

(৪৭)

ই গান তোমাৰ বন্ধ কৰি গুণী
 নতুন স্তবত বজোৱা বীণ খনি ॥

প্ৰথম স্তবৰ মুৰ্চ্চনাতে
 ত্যজি তন্ত্ৰালস
 কোটি কণ্ঠৰ কলৰবে
 উঠক জয়ৰ ধ্বনি ॥

জাগ্ৰত কৰা স্তপ্ত প্ৰাণ
 উজ্জল কৰা লুপ্ত মান
 জড়তাৰ জাতি কাৰাগাৰ
 ঢালা সজীৱনী ॥

(৪৮)

শুভ দিন আগত
কলে কোকিলে ৷
বনে বনে ছালি জালি
ধন বালা দোলে ॥
উতলা ফাগুনী নার
অমিয়া বিলালে,
প্ৰাণে প্ৰাণে অনুৰাগে
আনন্দ উথলে ॥
ধৰণীৰ মলিনতা
বসন্ত নাশিলে,
পুলকৰ সুৰ ধ্বনি
পৰাগ পশিলে ॥

(৪৯)

লাজ মোৰ বাখা মুবাৰি
ভৰ জলধিৰ কাণ্ডাৰী ॥
দ্রৌপদীৰ লাজ বাখিলা ভূমি
পাণ্ডৱ জীৱন স্বামী
ভক্ত গৌৰাক-ধ্বজি পাগল
জীৱন মৰণ জুৰি ॥

সুৰদাস তুলসীদাসে
 নানক কবীৰে সদা ভজে
 মীৰা পায় ভজন গানে
 পৰম পদ তোমাৰ হৰি । —
 আহা আহা পণ্ডিত পাণ্ডন
 ধন প্রহ্লাদৰ সাধনাৰ ধন
 হিয়াৰ মন্দিৰে আহা অভাগাৰ
 সজন পালনকাৰী ॥

(৪৮)(৫৭)

কামনাৰ ফুল আনি
 বচা মোৰ ঘৰ খানি
 ভাঙ্গিলে নিঠুৰ পৰনে—পৰনে ॥
 আজি মোৰ আকাশত
 উঠিছে কলিয়া ডাৱৰ
 বলিয়া কৰি মন ভ্ৰমৰ, —
 হিয়াৰে জোনাই
 আজি ফুৰছে বিনাই
 দীপ জ্বাৰা গগনে—গগনে ॥

কান্দে নলিনী

দলনিত পবি

অশ্রু নিষ্করা পরিছে ষাগবি

বিবহী বুকবে, —

আজি নিবাস প্রাণব

আনি স্তবটি

বজায় কোনে নীবর ঝাঁইটি

জীরনত মোর গোপনে—গোপনে ॥

(৫১)

ও নাওবীয়া

নাওখনি বাই

পার লগাই দিয়া ॥

সিপাবত আছে

বধি মোর প্রিয়া ॥

ও নাওবীয়া

যাওঁ কেনেকৈ মই সিপাবলৈ
 সমুখত মোৰ
 মায়াবী চ'উৰ খেলা —
 কামনা বাসনা—কুস্তীৰ গ্ৰাহে
 কৰিলে চকিত হিয়া ॥
 ও নাওবীয়া

ধীবে ধীবে গই
 আশু বৰি মোৰ
 অন্ত গগনত দিলে মেলা —
 সন্ধিয়া লগনে আহিব একাৰ
 সাজি যবন দোলা —
 নাই লগবীয়া
 মই অদলনবীয়া ॥
 ও নাওবীয়া.....

(৫২)

আজিও প্ৰিয় গোৱা নাই
তোমাৰ দিয়া' যত গান ॥

সুৰ নাই পৰিচয়
মানি সেয়ে পৰাজয়.

হাতৰ বীণাটি হাততে ৰাখি
ভুলি মান অভিমান
কৰিলো দিন অৱসান
তুমিতো ফিৰি চোৱা নাই ॥

ৰাজিব বেসুৰে
সেই ভয়তে
আজিও দিয়া নাই তান --
তুমি দিবা সুৰ
সেই আশাতে
বতাহত পাতি ৰূপ
নাচি মোৰ উঠে প্ৰাণ
তুমি জানো জনা নাই ॥

(৫৩)

ও যাত্রী — সিপাবে যোরা
 তোব হব কাহানি
 নাই যে জানা জানি ॥
 কোন দেশব উবে ডারব
 অম্বর ঢাকি
 নাই যে মানা মানি ॥
 গোপনে তোব জীরন স'তে
 মরণ দেবতা
 বে টানা টানি, —
 সেয়ে দিন থাকোঁতে
 বিজয় বখত চবি
 ন'ল আগুরাই
 ধবম কবম মানি ॥

(৫৪)

জলে দহন বিবহ অনল
 সখি—অম্বর মাজত ।
 মুরলী মাঝে সখি
 আক যমুনা পাবত ॥

নিৰখি সখি—পাতি কাণ নিজানত
বেলা যায় বখি হতাশত ॥

মন মোৰ নালাগে

গৃহ কাজত — ১

প্ৰিয় বিনা ই সংসাৰ

বিফল মানিলো জীৱনত ॥

(৫৫)

ককণ সুৰত বাজে

মন্দিৰে মন্দিৰে

তোমাৰেই গান অনিবার ॥

জাগা তুমি অন্তৰ্যামী

বেদনাৰ ভাঙি বাৰাগাব

তুমি মুক্ত কৰি বন্ধন দশা

মঙ্গল কৰা বসুধাৰ ॥

যুগে যুগে তুমি জাগি ৰক্তবাব

কৰিছিল। দূৰ অনাচাৰ

আজিও তুমি আহা সেই দৰে

ধৰণীৰ_মানি অজ্ঞাবাব ॥

*Library books will give you joy for long
if handled carefully with clean hands*

৫০

হিয়াব হুবা

(৫৬)

সর মায়া চূর্ণ কবি

তোমার মায়াতে বাধা আরবি।

সর অহঙ্কার কবা ওর

অজ্ঞান এক্কার দুবি ॥

পথহারা হই বিপথে গই

থাকো যদি তোমাক পাহরি

তুমি ভুল ভাগি মোর লবা টানি

ককণা কণা বিভবি ॥

যদি কোনো দিন অন্তর মোর

কালিমাবে উঠে ভবি

তুমি দয়া কবি হে প্রিয় মোর

নেযাবা আঁতরি আঁতরি ॥

প্রিটাব--জগন্নাথ দাস ।

শান্তি-বাণী গ্রন্থ ।

ববপেটা, (আসাম)
